

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — h
četrť » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »

V upravljalstvu prejemati:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — h
četrť » 6 » — h
mesec » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom
30 h na mesec.

Naročnine in inseratě
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vprejemajo.

Uredništvo je v Some-
niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 273.

V Ljubljani, v sredo, 25. novembra 1903.

Letnik XXXI.

Javen shod v Strugah.

Poslanec Jaklič o učiteljskem vprašanju.

V nedeljo, dne 22. t. m. po krščanskem nauku, je bil lep političen shod v združbih prostorih v Strugah. Shodu je predsedoval župnik Kerin. Poslanec Jaklič je poročal o deželnem zboru.

Katoliško-narodni poslanci so zastavili vse sile, da izvojujejo pošteno volivno reformo. Ljudstvu hočejo priboriti pravico. Deželna zbornica mora biti odprta ljudstvu, t. j. kmetu. Ljudstvu, ki je v ogromni večini v deželi, ne pa privilegiranim stanovom. Od tega boja ne odnehajo, dokler ne bo dosežena volivna reforma in bo kmetu ljudstvo zmagalo. Nasprotniki volivne reforme so neiskreni. V zbornici so glasovali za nujnost, — v odseku so se hoteli razgovarjati o vseh drugih rečeh, samo o volivni reformi ne — a na shodih pravijo, da je bila to oslarija. — Pred takimi ljudmi neha ves rešpekt. Proti naši stranki hujskajo sedaj učiteljstvo, češ, da smo mi zakrivil, da učiteljem niso zvišane plače. Sam sem učitelj in sam najbolj čutim, kako beraško smo učitelji plaščni, a jaz sem popolnoma prepričan, da tudi, ko bi bili katoliško-narodni poslanci držali roke na klopi in gledali liberalce, kako ti »delajo«, in jih pustili v miru, bi liberalni večini v tem zasedanju niti na misel ne prišlo plače učiteljem zboljšati. Prva skrb bi jim bila pokriti deficit v deželnem gospodarstvu, ki znaša že nad pol milijona kron in urediti finance. Zato je nesramno, da se predbačiva katoliško-narodni stranki, da je uprizorila obstrukcijo zaradi regulacije učiteljskih plač, ko vendar že vsak ve, da je obstrukcija rodila odpor liberalne večine, ki neče priznati brezpravnemu ljudstvu volivne pravice.

Nevarno pa je — ne za našo stranko, ampak za učiteljstvo, katero so liberalci nahujskali proti ljudstvu, da nastopajo učitelji sedaj proti volivni reformi in našim poslancom. Volivna reforma je ključ do regulacije učiteljskih plač. V interesu učiteljstva je vendar, da se v

tem vprašanju pridružuje ljudstvu in zahteva, da se ta ljudska zahteva hitro realizuje. Ako učiteljstvo pod vplivom pisarjenja po liberalnih listih govori, da naše ljudstvo še ni zrelo za splošno in enako volivno pravico, bje učiteljstvo samo sebe po zobeh. Jaz sem prepričan, da ljudska sola že daje toliko podlage, da se more potem ljudstvo s pomočjo časopisja in shodov dovolj politično izobraziti. Gotovo pa je, da ko bi ljudstvo hotelo imeti liberalne učitelje za svoje zastopnike, bi ne kvasili takih neumnosti. S tistim strastnim nasprotovanjem proti poslancem katoliško-narodne stranke, si zapravlja učiteljstvo vse simpatije pri njih. Nihče ni dolžan peovk s prijaznostjo povračati. Treba je dobre volje vseh poslancev, ker pri regulaciji je treba složnega sodelovanja vseh strank. Krikin vik liberalnih učiteljev ne bo prisilil katoliško-narodnega kluba h kapitulaciji.

Liberalna večina je deželi prigospodarila dolgove, katere bi radi potlačili s po višanjem deželnih naklad. Teh dolgov niso napravili v skrbi za ljudski blagor, ampak izvršujoč načelo liberalne večine: Liberalcem groš — kmetom pa knof. Zato se mi ne moremo prav nič ogrevati za pokritje teh dolgov, ki niso bili narejeni za ljudsko korist. Liberalcem gre trda za denar. Povsod iščejo potrebnih grošev. Celo na obrtni list krošnjarjev, ki je bil vsled neke cesarske naredbe iz l. 1856 prost vseh naklad, so naložili deželno naklado. In sedaj se pobirajo deželne naklade in vse druge naklade od teh obrtnih listov, dasi cesarska naredba iz l. 1856 ni prišla še ob veljavo. Pobiranje teh naklad je krivično. In to krivico so storili našim revnim krošnjarjem liberalci, ki imajo večino v deželnem zboru. Tem se zahvalite!

To dejstvo — krivičnost liberalcev napram krošnjarjem — pa ne hodi prav ribniškemu sodniku, ki takoj jekne, ako se kakemu liberalcu v našem okraju stopi na kurje oko, da se njegov jek razlega celo po »Sl.

Narodu« v Ljubljani. Ta dolgočasni človek, ki krošnjari po ribniški dolini s preležano liberalno robo in nadleguje poštene ljudi, je tako prepričan o nedolžnosti svojih liberalnih somišljenikov v deželnem odboru, da je stavil 200 kron, ako mu kdo dokaže, da so to res liberalci zakrivil. Seveda mu bomo dali priliko se prepričati, kdo je zakrivil tisti zločin našim krošnjarjem, in bomo seveda apelirali na njegovo moško besedo ter ga olajšali za tistih 200 kron na korist ribniških revežev.

Zavzeli smo stališče, da popravimo vse krivice, ki jih bode v tem čas storila liberalna večina deželnega odbora našim volilcem.

Mož ne more pozabiti, da je bil nekaj časa poslanec, in misli, da ga zbornica še sedaj ne more pogrešati. Njegovo prononcirano politično delovanje pa vzbuja pri ogromni večini prebivalstva v ribniškem okraju nezaupanje do njega kot sodnika. Zaupanje je stvar, ki se težko pridobi, težko ohrani, a silno lahko zapravi. In naveden kmet si ne more misliti, da bi bil kdo kot sodnik nepristranski, ako je kot političen človek hud strankar. Dejstvo je, da je v okraju zaupanje do njega kot sodnika zelo, zelo se omajalo, in jaz to obžalujem, ker se bojim, da ne bi liberalni sistem v deželi, ki je že toliko korumpiral, skušal prestopiti praga sodniške dvorane. Ta mož — bivši poslanec — je povzročil nekaj izjav v ribniški dolini proti obstrukciji in volilni reformi.

Take izjave se kmalu naredé; gospod svetnik pride, in katera dobra duša se more ustavljati njegovi želji? Zamere se boji in se podpiše. Jaz kmetom ne zamerim, da s takimi izjavami podpisujejo svoje zadovoljstvo z razmerami v deželi, da hočejo še nadalje vztrajati na tlaki grajščaku in meščanu. Ko bodo spoznali vso stvar, se bodo sramovali, da so šli Višnikarju na lim in bodo preklicali svoje podpise. Med drugimi občinami je tudi občina Jurjevica sklenila izjavo proti volilni pravici. Duša celega občinskega odbora je neki Ivan Rus, ki si je z obžalnega gospodarskega poloma rešil samo obrtni list za žago, ki ni njegova; torej ta

mož, ki misli namesto jurjevskega župana in zna pisati, je napisal sledečo izjavo, katero preberem, da boste videli, kako zna kmeti liberalci Ivan Rus v imenu jurjevske občine modrovati: »Sliši se od vseh strani, da ljudstvo želi splošne in enake volilne pravice. To je gola laž, izmišljaja ali predrznost le nekaterih gospodov. Če pa mogoče pride enkrat do splošne in enake volilne pravice, bode kmetu le v škodo, ker že danes ne dobi več delavnih moči, kateri bi hoteli varovati tudi interese svojega gospodarja.«

Tako piše človek, ki bi šele po splošni volilni pravici volilni glas imel, in župan se predrzne poslati tako skrupulo na deželni zbor!

Dr. Tavčar je v Novem mestu govoril: »Naš kmet je bil že dozdaj v deželnem zbornici tako zastopan, da bolje ni mogel biti zastopan. Naš kmet je imel v deželnem zbornici, odkar obstoji deželni zbor, gorko svoje gnezdo.« Jaz mislim, da so kmetje, ki so v ogromni večini v deželi, s 16 poslanci vendar v manjšini nasproti 20 poslancem grajščakov in mest. To je vendar vsakemu dovolj znano, naj se še tako zavije. Kar se pa tiče gorkega gnezda, je to umeti tako, da so okrog kmetijskih poslancev stali v zbornici poslanci mest in grajščakov in so jih tiščali v tisto gnezdo, katero so morali greti. Toda kmetijski poslanci ne marajo več igrati tiste vloge nedoraslih tičkov v gorkem gnezdu. Prosto se hočejo gibati v zbornici, naj je to liberalcem ljubo ali ne.

Z izjavo, da se ne bo prav nič oziral na take resolucije, ki se sklepajo pod vplivom svetnika Višnikarja, ali jih piše Ivan Rus, obljubi poslanec Jaklič, da bo vztrajal v borbi za volilno reformo za zmago ljudstva, naj pride, kar hoče. (Govorniku so viharno ploskali.)

Za njim je kaplan Golf utemeljeval opravičenost volilne reforme in pozival volilce, da vztrajajo trdno na strani svojih poslancev.

Župnik Kerin je omenjal Jakličovo afero in povedal, iz katerih vzrokov je občina Struge imenovala poslanca Jakliča častnim občanom. Čim bolj besne z o-

LISTEK.

»Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku.«

(Zbral dr. Fr. Kos. Založila in izdala »Leonova družba«.)

»Leonova družba« je nedavno predložila slovenskemu svetu svoj prvi književni dar. Ne vem še, kako bode javnost sprejela znanstveno delo slovenske Leonine, a to vem, da je bil prvi vtis, ki ga je knjiga napravila pri prijateljih in nasprotnikih — presenečenje. Mlado, komaj po imenu znano društvo, je nastopilo z znanstvenim delom, ki je epikalnega pomena za slovensko zgodovino, zastavilo si je cilj, kakršnen morejo vavrtariti le velike znanstvene akademije. Ali bodo z vzvišenim ciljem hkrati tudi rasle moči?

Kritične zbirke zgodovinskih spomenikov so temelj in neizogibni pogoj znanstvenega zgodovinskega. Zgodovina, ki se na nje ne opira, je vedno v nevarnosti, da zablodi v prazne bajke in se obogati z blagom dvomljive vrednosti. In dovolj take izmišljene na-

vlake je doslej strašilo po naših zgodovinskih spisih in knjigah.

A napačno bi bilo soditi, da ima knjiga, kakršno je izdala »Leonova družba«, pomen le za zgodovinarja - strokovnjaka. Vsak slovenski razumnik si je menda že otel toliko zgodovinske vednosti iz gimnazijskih let, da lahko s pridom in zanimanjem čita regeste, med katerimi se nekateri bero, kot zgodovinske povesti (n. pr. poročila Pavla dijakona, nekaterih grških zgodovinskecev). Jasno in jedrnat pisan uvod, tudi nevedčemu čitatelju raztolmači zemljepisne, politične in verske razmere tiste dobe, na katero se zbrane listine nanašajo.

Pa naj koga manj zanimajo navidez malenkostne zgodovinske posameznosti, ki so v knjigi zbrane in obravnavane, vendar je vsak zaveden Slovenec dolžan podpirati to znanstveno podjetje. Zbirati priče svoje preteklosti, ki govoré o njega usodi v davnih časih, o njega delovanju in trpljenju, to je častna dolžnost vsakega naroda.

Ne bom se tu skliceval na mogočne Nemce, ki so si ustvarili veličastno zbirko »Monumenta Germaniae historica«, opozar-

jam raje na izgled naših sosedov Hrvatov. Ondi so že zgodovinarji Rački (»Monumenta Croatiae«), Tkalčič in jugoslovanska akademija (»Starine«), objavili mnogo spomenikov hrvaške zgodovine. Ako naše skromne moči ne vzmorejo sličnih, obsežno zasnovanih zbirk, sprejemimo vsaj z veseljem svoje zgodovinske spomenike v obliki znanstvenopravilnih regest.

Profesor dr. Kos se je že davno pokazal veščaka na polju domače zgodovine. Kdor je bral njegove sestavke v »Spomenici«, katero je izdala »Slovenska Matica« ob tisočletnici Metodove smrti ali njegove kritične članke v »Izvestjih«, ta je moral občudovati veliko marljivost v preiskavanju zgodovinskih virov in izredno vestnost v obdelovanju zgodovinskega gradiva. Prav te lastnosti ga usposablja, da nam Slovincem priredi kritično zbirko naših zgodovinskih spomenikov.

Prva knjiga, ki jo imamo pred seboj, je šele majhen del obsežnega gradiva, katero misli pisatelj objaviti. A že na tej knjigi je videti, da je plod mnogoletnega truda in znanstvenega preiskovanja, da je delo celega življenja.

Tu ni mesto, da bi napisali o knjigi

strokovnjaško ceneno in se spuščali v posameznosti. A tudi najrazboritejši kritik ji bode komaj mogel kaj očitati. Zgodovinska poročila, ki so v kaki zvezi s slovenskim narodom ali njegovim ozemljem, so tu marljivo zbrana in veče raztolmačena. V tem pogledu si pisatelj nikakor ni zastavil preozkih mej. Preje bi smeli reči, da je podal preveč, kakor premalo. Gotovo so že zgodovinski viri, nanašajoči se na slovensko zgodovino, kateri zbiratelju niso bili pristopni. Tu imajo nasledniki priložnost naprej zidati na temelju, ki je s tem delom postavljen in je vedno bolj izpopolnjevan.

Se važnejše kot marljivo zbiranje, pa je kritično presojanje zgodovinskega gradiva. Doslej je bilo pri naših zgodovinarjih take razsodnosti večkrat pogrešati. Kosovi zgodovinski spisi pa se že od nekdaj odlikujejo po trezni, premišljeni sodbi, po vestnem uporabljanju zgodovinskih virov. In prav tako trezna razsodnost in vestnost se zrcali v tej zbirki. — Marsikateri napačni nazori in zgodovinske pravljice, ki so se bile udomačile v slovenskih zgodovinskih knjigah in spisih, bodo za vedno vzele slovo. Koliko časa se n. pr. naši zgodovinarji niso mogli zjediniti o vprašanju: Kedaj

per njega, čim bolj ga grde, tem bolj je naš.

Sprejete so bile sledeče resolucije:

1. Ljudski shod v Strugah odobrava postopanje katoliško-narodne stranke v deželnem zboru in jej izreka svoje popolno zaupanje. Posebno zaupanje izraža svojemu poslancu Fr. Jakliču za njegovo požrtvovalno in nesebično delovanje. Odločno pa protestira zoper preganjanje Jakličeve od katerekoli oblasti.

2. Obsoja sedanji krivični volilni red in zahteva splošno in enako volilno pravico.

3. Protestira proti odpravi slovenskega jezika pri koroških sodiščih.

4. Ljudski shod v Strugah obžaluje, da vsled političnega delovanja sodnika izginja pri ogromni večini prebivalcev ribniškega sodnega okraja potrebno zaupanje v nepristranost sodišča in tako slabi pravni štut ljudstva.

Shod v Črnem vrhu.

Preteklo nedeljo vršil se je tudi v Črnem vrhu ljudski shod in sicer v gostilniških prostorih g. Filipa Rudolfa, ki je bil izvoljen za predsednika.

Družni poslanec, č. g. dekan Arko je v obilnem številu zbranim možem prav poljudno razjasnil položaj v deželnem zboru. Pokazal je, kakšna krivica se godi kmetu in Slovencem sploh, ker vlada v deželi Nemec. Te nezdrave razmere se ne bodo izpremenile, dokler ljudstvo, ki plača večino davkov, ne dobi primerne zastopstva v deželnem zboru. Razširiti se mora volilna pravica, in ko bo to zagotovljeno, potem se le bo mogoče redno delovanje deželnega zbora. Svoj govor je razjasnjeval in utemeljeval g. poslanec s posameznimi slučajji iz deželnega zbora, n. pr. o podražavljenju idrijske realke, tako, da so mu zborovalci sledili z velikim zanimanjem in navdušenim odobravanjem.

Po končanem govoru vpraša g. predsednik, če ima kdo kaj pripomniti. K besedi se oglasi zvest pristaš lib. stranke, g. Zagoda in stavi na g. poslanca smešno vprašanje, naj mu pojasni, kam je šlo tistih 30.000 K, ki so se zidali za dež. zbor. Tako je brat seveda v »Narodu«, ki je pisal, da je klerikalna stranka oškodovala deželo za ogromno svoto, in mož je hotel mogoče zvedeti na kak način so si klerikalci priložili tiste lepe kronice. Ko mu g. govornik še drugič razloži, kdo je kriv, da deželni zbor ni redno deloval in ko mu pove, da poslanci kat. nar. stranke svoje nagrade vporabljajo v koristne namene, tedaj g. Zagoda ni vedel ničesar več reči. Gotovo je spoznal, kako se je osmešil s svojim modrim vprašanjem in uvidel, da bi bilo bolje, ko bi bil ubogal svojega dobrega sosedo, ki ga je za »rekele« nazaj vlekel, ko se je oglašil k besedi.

Ker se nihče več ne oglasi, predlaga g. Lah iz Idrije s krepkimi besedami sledeče resolucije, ki so bile sprejete brez ugovora:

1. Može, zbrani na shodu v Črnem vrhu, izjavljajo soglasno, da more le splošna in enaka volilna pravica v deželni zbor zboljšati stanje kmetijskega ljudstva; zato pričakujejo od svojih poslancev, da bodo z odločno vztrajnostjo izvajali potrebno volilno reformo.

so se Slovenci naselili v sedanji domovini? Znani so vratolomni poizkusi Terstenjakovi, ki je Slovence na vsak način že pred Kristovim rojstvom hotel tu imeti. In tudi še za Terstenjakom so nekateri to vprašanje smatrali vsaj za nedognano. Kosova zasluga je, da je to vprašanje osvetlil in ga končno rešil. — In da omenjam še one romantične nazore o miroljubnem, s poljedelstvom se bavečim narodu starih Slovencev, katere nam je vcepil Nemec Herder! Kako potrebni so taki nazori revizije, če prebiramo spomenike naše preteklosti! Še več je takih bajk, katerih dvomljivo vrednost dokazujejo te pristne zgodovinske priče!

Vestno je ločil pisatelj zanesljivo od nezanesljivega, gotovo od verjetnega, ali možnega. Skoraj bi smeli reči, da je marsikje preveč kritičen. Nicolettijevo poročilo o delovanju patriarha Pavlina II. v Karantaniji l. 777 je n. pr. vsaj zelo verjetno, če ne gotovo. Zanesljivi zgodovinski viri („Poeta Saxo“) se zelo strinjajo s pripovedjo furlanskega kronista. Seveda je treba za nastopno leto Pavlinovega škofovanja smatrati l. 776, ki je vsaj toliko podprto kakor l. 787. A prepornih točk tu nočemo reševati. Omenili smo jih le zato, ker se v njih kaže kritična strogost pisateljeva, ki celo raje zametuje verjetna poročila, kakor da

2. Vsem deželnim in državnim poslancom katol. narodne stranke, zlasti njenemu neustrašenemu načelniku, dr. Šusteršiču, izražajo svoje priznanje in popolno zaupanje. Deželne poslance prosijo, naj vztrajajo v boju zoper združene slovenske in nemške liberalce, dokler ne pribore ljudstvu pravico, ki mu gredo.

3. V bratovski vzajemnosti izražajo, da se čutijo edine z rojaki na Koroškem v boju za pravice slov. jezika in izrekajo poslancu kat. nar. stranke, dr. Brejcu, za njegov požrtvovalen nastop svoje priznanje.

Shod se je izvršil v najlepšem redu, posebno še radi tega, ker so bili navzoči res moške volivci, ki niso potrebovali nikogar, ki bi jih bil zalival sproti z vinom, da bi mogli tem krepkeje kričati, kakor se je to godilo lansko jesen na shodu lib. stranke.

Shod na Gorah nad Idrijo.

Volivci, bivajoči v župniji na Gorah, so se sešli v nedeljo, 22. t. m., po popoldanskim službi božji v lepem številu na javni ljudski shod pri Hladniku. Predsedoval je posestnik in c. kr. rudar Vondina, ki je lepo sklenil shod s spomini, kako so se preje vršile volitve, ko so na gorske furane računali liberalci.

Sprejeti sta bili naslednji resoluciji:

1. Javni ljudski shod na Gorah nad Idrijo obsoja obstrukcijo narodno-napredne stranke v odsekih deželnega zbora ter zahvaljuje poslance katoliško-narodne stranke, ki delajo na to, da pride ljudstvo do odločivne besede v deželnem zboru.

2. Javni ljudski shod na Gorah nad Idrijo se izreka odločno za enako, splošno, direktno in tajno volilno pravico ter prosi poslance katoliško narodne stranke, naj po pričetju poti gredo naprej, dokler ne dosežejo svojega namena.

Radecky-Rakoczy.

Dunaj, 24. nov.

Dne 17. nov. je min. predsednik dr. pl. Körber rotul poslance, naj za božjo voljo glasujejo za avstro-ogrske pogodbe ter opuste vse grožnje, ki »razdvajajo duhove ter škodijo veljavi in ugledu države.«

Takoj drugi dan je pa ogrski ministrski predsednik grof Tisza z ajahal vranca ter se s kopjem zaletel v dr. pl. Körberja na tak način, ki je domač mej sinovi ogrske puste in potomci divjih Hunov. Svet še danes strmi, kaj naj pomeni ta dvoboj mej prvima svetovalcema istega vladarja. Previd dr. pl. Körber ni imel nobenega pravega povoda, da je tolmačil v zbornici paragrafe avstro-ogrske pogodbe; ako pa je imel povod, potem ni ubral pravih strun. Drugič pa je javnosti še manj jasno, zakaj se je grof Tisza s toliko arpadske silo spraval nad Körberja ter Avstriji napovedal boj. Zato ni povsem neutemeljena govorica, da je bil ta dvoboj mej avstrijskim in ogrskim ministr. predsednikom dogovorjen z jasno določenim namenom. V obeh parlamentih vlada obstrukcija, tu in tam se vleče kriza. Dr. pl. Körber še ne misli na pokoj in grof Tisza je komaj zasedel ministrski sedež.

Torej treba počasti — obstrukciji — zamašiti gobec, da se mirno kot kuže vleče pod klop ali stisne v kot. In kaj je cenejše, nego so lepe besede o avstrijskem rodoljubju, oziroma madjarski slavni minulosti do dualizma. Pravemu Avstrijcu zaigra srce,

bi sprejemal neutemeljene trditve. Zbirki strogost ni v škodo.

Če še pripomnimo, da so regesti, kakor tudi uvod, pisani v lepi slovenščini, da so poleg njih natančno zabeleženi viri, iz katerih so zajeti, in večkrat tudi v latinščini ali grščini doslovno citirani, da je tisk lep in zunanja oblika zelo lična, potem smo menda površno označili poglobitve prednosti znamenite knjige.

Čeprav izkušajo nekateri s preziranjem utajiti njeno vrednost, čeprav se strankarska zavist zaletuje ob znanstveno delo, ki je važno za ves slovenski narod, vendar se s tem prav nič ne zmanjša pomenljivi pojav na našem znanstvenem polju. „Gradivo“, katero je pričel objavljati profesor Kos, je izredno dejanje v slovenskem zgodovinopisju. Monumentalni značaj se kaže na vsaki strani. Zato je to delo vzvišeno nad mrzko strankarsko kritiko, niti ga ne more uničiti preziranje gotovih krogov. Slovenci pa s tako taktiko le kažemo, da nismo več zmorni, priznati za služeno hvalo znanstvenemu delu, ki nam je pred vsem omikanim svetom v čast. Dr. Jos. Gruđen.

da vzdigne tudi stare peté, ako mu udarijo na uho zvoki stare, a še vedno mladeniško nove Radeckeg a koračnice. Vojači, ki dva dni niso dobili gorke jedi pod zobe, korakajo kakor Napoleonovi zmagonosni grenadirji, ako jim godba igra koračnico avstrijskih veteranov. In kaj naj porečemo o Madjaru, ki čuje glasove Radeckeg a koračnice? Ta mu zmede razum, da pleše in raje, kakor mlad arabski konj, ki uide iz tesne ograje.

In glejte! Dr. pl. Körber je spretno igral, kakor le on zna Radeckega koračnico, v Pešti pa grof Tisza Rakoczyjevo poskočnico. Obema so ploskali, dasi so si nagibi toliko sorodni, kakor ogenj in voda. V avstrijski zbornici odmeva klic: »Proč od Ogrske!«, in v Pešti kriče: »Proč od Avstrije!« Dvomimo, da to nameravata avstrijski in ogrski min. predsednik.

Sicer trdijo vladna glasila, da je dvoboj med Körberjem in Tiszo za sedaj končan, ali poglejte v zbornici, kjer divja boj med zastopniki obeh državnih polovic. Kakor so danes razmere v avstrijski zbornici, je naravnost izključeno, da bi sedanja vlada dobila večino za pogodbo.

In na Ogrskem? Tu pa že bivši min. predsedniki in visoki dostojanstveniki javno proglašajo kot edino rešitev krize — razdelitev države, razdelitev armade, ločitev divjega zakona, konec dualizma. Baron Banffy, bivši min. predsednik in najvišji cesarjev dvornik, zbira novo stranko pod novo madjarsko zastavo, ki ne pozna avstrijske barve, ki zavrača znamenja skupne habsburške države.

Minolo nedeljo je baron Banffy v svojem javnem govoru rekel mej drugim: »Država je močna, ako je samostojna in neodvisna. Zato se Ogrska ne more razvijati, ker je zvezana z Avstrijo. Ogrimoramo zahtevati samostojno carinsko ozemlje. Ko sem bil na čelu vlade, nisem smel izzvati novega boja med krono in narodom, ker cerkveno politični boji še niso bili pozabljeni. Toda sedaj je čas, da se to vprašanje več ne odlašajo. Ako sklenemo z Avstrijo pogodbo za deset let, potem je naša samostojnost za dolgo časa nemogoča. Treba bode žrtve, toda te so potrebne, to je dolžnost vsakega Ogra na korist domovine. Že danes morem reči, da babilo nadaljna gospodarska skupnost z Avstrijo zločin proti koristim — madjarskega naroda.«

Ali more Košut več zahtevati? V čem se loči baron Banffy, prvi ogrski dvornik cesarjev, od poslanca Barabasa, ki pozna le Rakoczyjevo melodijo? In nauk te komedije? Nauk je ta, da bodeta vladi sklenili novo pogodbo le s § 14, ker je ustavna pogodba izključena. Tako so poslanci le še strašila za birokrate, parlamentni ustavi pa znamenita posebnost v avstrijskem muzeju za starine.

Politična debata.

Danes je bil v avstrijski zbornici zopet političen ples; igrala je vojaška godba vedno le Radeckega koračnico, v odmorih je odmevala Haydnova himna, ki je že zaradi starosti vsega spoštovanja vredna.

Dr. Kramar je v imenu čeških poslancev dajal vladi lepe nauke, kaj naj stori in kaj opusti, ako hoče mir v avstrijski družini. Sicer pa je dr. Kramar prepričan, da sedanja vlada ne napravi miru, torej naj bi to nalogo prepuštila spretnim rokam.

Grof Dzieduszycki pa je v imenu Poljakov zagovarjal skupnost z Ogrsko. Ako se to postreže dr. pl. Körberju, dobro, Poljaki mu ne odrekó podpore. Ako pa se Körberju ne posreči, naj se žrtvuje, kakor znani rimski junak Markus Kurcij, ki je v polni opravi s konjem vred skočil v prepad, da reši domovino.

Dr. Ploj je v imenu »Slovenske zveze« mej živahnim odobravanjem jugoslovanskih in čeških poslancev čital min. predsedniku, da sicer jako lepo govori v ravnapravnosti, dela pa narobe, ker je »vjetnik nemške levice«, da se ganiti ne more in ne sme. V dokaz navaja zadnja uradniška imenovanja na Štajarskem in Koroškem, osobito pa postopanje nemških uradnikov pri koroških sodiščih proti slovenskemu jeziku. Körberjeva vlada ni več nad strankami, kar bi morala biti kot uradniška, marveč je le izvrševalni odbor nemške levice. (Burno odobravanje.) V Avstriji je treba najprvo rešiti jezikovno vprašanje, a ne le na severu, marveč tudi na jugu. (Žvahnó odobravanje.) Govorita še danes dr. Kathrein in Romanec u k. Jutri utegne biti ta razprava končana.

Položaj na Ogrskem.

V včerajšnji seji državne zbornice se je zavrgel predlog, da bi cesarjev reskript glede sklicanja delegacij prišel v razpravo. Odklonjen je bil tudi Hollojev predlog, da pošli — poslanska zbornica 10 in magnatska 50 članov v delegacijo. V debati o rekrutni predlogi je govoril honved-minister Nyiz i in povdarjal škodo, ki jo je povzročila obstrukcija glede na brambeno

moč države. Tretjeletnikov se ne more odpuštili iz vojaške službe, ne da bi se poklicali novi rekrutje. Ako zbornica ne odobri kontingenta novincev, bo treba poklicati nadomestne rezerviste v službo. Govoril je o velikih koristih, ki so omenjene v vojaškem programu liberalne stranke za uveljavljanje madjarskega življa v skupni vojski. Posl. Pocsagay je imel dolg obstrukcijski govor. Potem predlaga predsednik, naj se izvoli jutri zbornični podpredsednik in 40 članov ogrske delegacije. Temu ni ugovarjal nikdo. — Tisza vložil jutri predlog, da se vršita vsak dan paralelni seji. Grof Apponyi je izjavil, da bo protestiral zoper ta predlog; opozicija bo v tem slučaju najbrže prišla z tehnično obstrukcijo. Govori se, da meni Apponyi izstopiti iz liberalne stranke, ako bo Tisza predlagal paralelne seje.

Da izgublja vlada svoje moč po deželi, se vidi iz tega, da je bil trgovinski minister, ki se je moral podvreči volitvam v Szatmaru, izvoljen le z nezadovoljno večino. Po volitvah so opozicijonci vdrl v volilni lokal in razbili pohištvo. Potem so vlemili v kavarno, kjer so bili zbrani vladni pristaši in tam zopet raztolkli vse na drobno. — Tretjeletnike nameravajo odpustiti 1. jan.

Nova trozveza.

Ruski listi radostno pozdravljajo najnovejšo zblizanje med Italijo in Francosko, ni jim pa po volji, da temu zblizanju kumuje prekanjena Anglija, ki ravno zdaj pošilja veliko »znanstveno« — pravzaprav vojaško — ekspedicijo v Tibet, da bi zamogla tudi s te strani pritiskati na Kina, seveda vedno proti Rusiji. V francoskih listih čitamo dannadan o vedno večji napetosti med Dunajem in italijansko vlado v rimskem Kvirinalu. Ravno te dni pa so iz Berlina sporočili na Dunaj: »Proti Italiji vam dajemo vedno proste roke; Nemčija noče več niti prsta zganiti za italijanske interese. Naša nevtiralnost vam je zagotovljena v slučaju nove laške provokacije, nalik oni v Vidmu« (Udine).

Grof Ngra, italijanski poslanik na Dunaju, skuša sicer na vso moč, da rimske in tržške kroge napelje k največji opreznosti napram Avstriji, ravno zato, ker za njim stoji Nemčija, ali italijanska vlada se ne čuti povse varno v tej »najskrenejši zvezi v Evropi«.

Sploh iz mnogih stvari je razvidno, da trozveza med Avstrijo, Nemčijo in Italijo obstoji samo še po imenu. Na njeno mesto stopa nova trozveza: Anglija, Francija in Italija.

O tej novi zvezi pravijo, da ima prvo besedo mladi in odvažni italijanski kralj, oziroma njegova žena, katero so baš zato, ker je Slovanka, pozdravili ob posetu v Parizu tako, kakor se še nikdar ni nikjer zgodilo. Francozi upajo, da bo ravno ta Slovanka prepričala, da se Rusija ne loči od te trozveze. No, Rusija se je že umaknila na stran in se približala Dunaju, ali samo zato, da zamore bolj paziti na prste Berlina.

In tako smo sedaj priče splošne evropske koncentracije proti nenasitnim nemškim željam ne samo za gospodstvom na Dunavu, nego tudi na Adriji in Levantu, v Mali Aziji in Perzijskem zalivu; vsi vidimo, kako se Nemčiji cede sline po Indiji. Dandanes je skoraj vsa Evropa proti nemški, in zato je tudi zavzeta za slobodo balkanskih narodov in za lepšo bodočnost Hrvatov.

Kritičen položaj v avstrijski gosposki zbornici.

V avstrijski gosposki zbornici je jako kritičen položaj. Mnogi člani gosposke zbornice so jako razburjeni vsled vojaških koncesij, katere so dobili Ogrji. Varšavski list »Siewo« poroča, da je predsednik gosposke zbornice, knez Windischgrätz, predložil spomenico, v kateri se naznanja, da gosposka zbornica ne dovoli nobenega vinarja za skupno vojsko, ako Madjari dobé vojaške koncesije. Grof Schönbörn je izjavil, da bo v znamenje protesta odložil svoj mandat, vendar so ga prijatelji pregovorili, da tega ni storil. Nikaka skrivnost ni več, da v gosposki zbornici merodajni člani te zbornice obsojajo sedanji položaj.

Francija.

Zbornica je razpravljala zadnji čas o proračunu zunanega ministrstva. Poslanec Seubatt je izrazil nado, da se kmalu sklene francosko-angelska zveza, in se bo potem lahko omejilo oboroževanje. Francija dela za politiko miru. Minister Delcassé je razpravljaj o balkanskem vprašanju in omenjal svoječasni reformni program, ki sta ga Rusija in Avstrija predložili Turčiji, a poslednja ni bila v stanu izpeljati ga. Porta nima prav, da prostovoljno ne vzprejme teh zahtev. Francija bo obe državi podpirala, da se reforma uresniči. Minister je sporočil, da je ruski car z zadovoljstvom pozdravil francosko-italijansko sporazumljenje. Predsednik Loubet bo v kratkem šel v Rim; to potovanje bo velikega pomena. Zbornica je ministrov izjavo odobrila 2490 proti 66 glasovi.

Sultan in evropska kontrola.

Zunanji turški minister Tewfik paša je bil zadnje nedelje pri avstrijskem in ruskem konzulu ter ju prosil, naj ertata prvo reformno zahtevo, in naj se dovoli Turčiji še nekaj časa za premislek. Prošnja mu je bila odločno odbita. Isti dan se je vršil svet turških ministrov, ki je bil jako buren in je trajal do polnoči. Vršil se je tudi v ponedeljek in večina ministrov je bila zoper zahteve evropske kontrole. Sultan je poklical parkrat predsednika drž. sveta in se z njim posvetoval.

Panama.

Vstaja v Panami še ni zahtevala niti kapljice krvi. Ta dežela se je odtrgala od republike Kolumbija in se proglasila za slobodno državo, ne da bi poobil strel.

V deželi zapovedujoči general je pri izbruhu vstaje odšel s svojo 485 mož številno četo, namesto da bi se postavil v bran.

Revolucija je zmigala brez boja. Nastala je le vsled tega, ker vlada v Kolumbiji ni hotela odobriti pogodbe za zgradbo panamskega prekopa in jo hotela preprečiti. Mogoče je Panamec podkupila vlada Združenih držav, a gotovo ni to, ker Panama sama čuti veliko potrebo, da se izkoplje ta predor. Združene države so priznale novo republiko takoj za samostojno državo. Predsednik Kolumbije sicer ni s tem zadovoljen in si hoče Panamo zopet osvojiti, a to ni verjetno, ker mu stoji nasproti sever. ameriška Unija. Vojna nevarnost pa ni velika, ker se je Kolumbija izjavila, da se za deset milijonov dolarjev odreče vseh pravic na Panamo, ki šteje le 300.000 prebivalcev. Denar bo plačal brat, dolgi Jonatan, t. j. Zvezne države. Panamski zastopnik poroča, da se 1. januarja 1904 snide konvencija, da podeli novi državi ustavo in trajno vlado.

Iz brzobjav.

Dunaj. Iz Körberjeve okolice se čuje, da je Körber sklenil, zbornico, ako bo do božica v njej divjala obstrukcija, tekom meseca januarja razpustiti.

Dunaj. Fzm. haron Albori prevzame v kratkem poveljstvo II. kora, ker bo general Uexküll Gyllenbach imenovan za prvega cesarjevega adjutanta. General Paar stopi v pokoj.

Dunaj. Listi poročajo, da namerava cesar Franc Josip I. potovati v Rim, potrjeno pa to poročilo še ni.

Dunaj. Lueger pojde v Petrograd k razstavi predmetov za mladino.

Dunaj. Krščanski socialci so v večerajšnji seji interpellirali radi petrolejskega kartela.

Krakovo. Poljska krščanska ljudska stranka bo imela januarja meseca tu strankarski shod. Stojalovski namerava odstopiti od vodstva stranke, kateri je načeloval trideset let.

Belgrad. Srbskega metropolita v Skoplju, Fismihana, je zadela kap.

Belgrad. Zdravniki svetujejo kralju Petru, naj gre v Karlove vane. Kralj je jako bolhen.

Berolin. Cesar Viljem pojde dne 3. jan. na jug. Bival bo dalje časa v Opatiji ali pa v Monacu.

Belgrad. „Beogradske Novosti“, ki so bile opetovano konfiscirane, so prenehale izhajati.

Berolin. Pri mestnih občinskih volitvah v Charlottenburgu so zmigali socialni demokratje.

London. „Daily Mail“ poroča, da so anarhisti v nedeljo zvečer poskusili spraviti raz tir vlak, v katerem se je vozila italijanska kraljeva dvojica. Železniški paznik našel je nagromadenega na progi polno ka menja. Vojaka, ki je imel nalog, stražiti do tišni del proge, so zaprli. Laški kralj in kraljica sta se nepoškodovana povrnila v Italijo.

London. Iz Tokio poročajo: Ruski poslanik v Sout je naznanil koreanski vladi, da bo Rusija odločno nastopila proti temu, da bi koreanska vlada odprla Gongampha in Infeta. Koreanska vlada je odgovorila, da protestira proti kršenju suverenitete Koreje.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 25. novembra.

Slovensko-nemška zveza na Kranjskem izkusa izrabiti celo postopanje štajarskih Slovencev, da bi se cpravila. To je že največja predrznost, da se upa zveza na Kranjskem, zasnovana zoper slovensko ljudstvo, primerjati z nastopom štajarskih Slovencev, ki hočejo slovenskemu ljudstvu pri dobiti več pravic in od slučaja do slučaja ukrepajo z drugimi kmetskimi poslanci, kar se jim zdi za njihovega kmeta koristno. To je torej ravno nasprotno. Poleg tega je slovensko-nemška zveza trdno zvezana gospo-

dujoča večina, katera je celo gledé na šolstvo toliko narodna, da pošilja dr. Schafferja v deželni šolski svet.

Liberalni učitelji — razbijavci katoliško-narodnih shodov? Liberalni učitelji torej izkušajo izvajati svoj sklep, da bi razbijali s pijanimi frkolinčki ljudske shode katoliško-narodnih moč, ki se posvečujejo, kako bi se razmere v naši deželi obrnile na bolje. Zoper to je najboljšo sredstvo, da tam, kjer liberalno učiteljstvo dela zgago, ljudje sklenejo resolucijo, v kateri povedo, kakšno plačo in koliko žele dati takemu učitelju, ki se trudi, da bi osleparil ljudstvo za volilno pravico. Pametni učitelj Jaklič se trudi, da bi učiteljstvu pridobil ugled in našel sredstev, da zboljša učiteljsko gmotno stanje, prismojeni liberalci pa to njegovo delo podirajo. To jim povemo, da noben napad na katoliško-narodno stranko ne bo ostal brez kazni! Dokler ne dá liberalno učiteljstvo javno zadoščenja, ne pride v pravno zboljšanje plač. To stoji. Zdaj pa mislite, kar hočete! Nam bo žal, ako bodo morali trpeti tudi nedolžni zaradi pobalinstva nekaterih sirovih „Narodovcev“.

Rafaelovo društvo na Dunaju, ki je že mnogo dobrega storilo tudi našim slovenskim izseljencem, se je na podlagi volitev izza nedavno zvršenega občnega zbora konstituiralo. Drugi podpredsednik društvu je prof. dr. Janežič. Zapisnikarjev namestnik pa Jan. Kalan. Dva Slovenca imata torej v odboru. Upati smemo, da se sedaj res kmalu vresniči tako v živo segajoči, praktični nasvet ameriških slovenskih duhovnikov, naj se našim izseljencem naklonijo dobrote, ki jih daje Rafaelovo društvo.

Osebnosti. V pokoj je stopil svetnik dež. vlade in lokalni komisar za agrarne operacije na Kranjskem, g. Rudolf grof Margheri. — Dosedanji asistent lokal. komisarja, okrajni komisar gosp. dr. Ivan Vrtačnik, je imenovan lokalnim komisarjem za agrarne operacije na Kranjskem. — Doktorjem filozofije je bil včeraj na vseučilišču v Gradcu promoviran g. med. univ. dr. Ivan Lenarčič.

Sprememba na vodstvu finančnega ravnateljstva v Trstu. Današnji „Sole“ donša vest, da bo sedanji finančni ravnatelj v Trstu, dvorni svetnik g. Oton Zimmermann, pozvan v ministrstvo in da pride na njegovo mesto dvorni svetnik in sedanji finančni ravnatelj v Zadru, gosp. Hočevar.

Umeščen je bil danes na župnijo Ihan č. g. Anton Antončič, doslej župnik na Planini pri Vipavi.

„Gorenjec“ in „sleparski gostilničarji.“ Modrijan Pirc se je skobacal v uvodnem članku „Gorenjca“, kakor pravi, na dve glavni kolesi, ki danes gonita „našo klerikalno politiko.“ Ti dve kolesi sta mu: konsumna društva in škofovi zavodi. Pirc tarba svoje bralce, da ti „nesrečni konsumi kmetom vse požro“ in da v kljub temu konsumi ne morejo priti „na zeleno travo.“ Zaradi te prismojene pisave bi ne bili prijeli Pirca za ušesa, ker „Otroškemu vrteu“ sploh prizanašamo, ali prijeti ga moramo zato, ker ima ta možiček prekratek spomin. V uvodnem članku piše namreč zoper konsumna društva sploh, na četrti strani istega lista pa pokaže kot velike sleparje največje nasprotnike konsumov, namreč — gostilničarje. Piše se mu tako: „Dandanes se po gostilnah okrog po deželi že silno težko dobi dobro naravno vino. Skoro vseh kmečkih krčmah se postavi pred gosta namesto vina le neka ponarejena kolobocija, ki ima po vsem drugem več duha in okusa kakor po vinu, naj eč seveda po spiritui! Nekateri gostilničarji kar ne morejo pustiti vina pri miru v kleti. Naj dobe do dobrega, mešajo in brozgajo ga z raznimi zopernimi in cenenimi tvarinami tako dolgo, da ga spridijo popolnoma.“ — V tem tonu gre pridiga gostilničarjem naprej, kajti Pirc pridiguje kaj rad in dolgo. Saj pa tudi zna. Bolj uspešna pa bo še ta lepa pridiga, ako se bo vstopil prihodnjič oblastni Pirc, kadar bo zbral zopet dr. Tavčar svoje napredne notranjske „oderuhe“ in „poštene“ liberalne gorenjske gostilničarje na shod zoper konsume v Ljub-

ljano, ako se bo široko vstopil na prag „Narodnega Doma“ in bo prihajajočim „naprednim poštenjakom“ omenjeno pridigo iz „Gorenjca“ na glas prebral. Notranjski „oderuhi“ in Gorenjski „sleparji“ bodo potem ložji kričali zoper gospodarsko organizacijo slovenskega ljudstva in — Pirc ž njimi.

Heinovo glasilo. „Slovenski Narod“ včeraj zopet zagovarja Heina. Postal je bolj uraden, nego „Laibacher Zeitung“. Izjave za Heina, katere so celó za „Laibacher Ztg.“ proneumne, podaja „Narod“. Kar se tiče veselice Salezijancev na starem strelišču, smo svoje stališče odločno povedali v „Slovenca“. Tudi iz takratnega nastopa je vsak spoznal, da nam ekselence niso nič, ampak vse čast in korist slovenskega ljudstva.

V morju utopil se je v Trstu neki Anton Kuret.

Hrvatska zmaga. Pri obč. volitvah v Roču, kjer so Lahi imeli v rokah ves obč. zastop, so včeraj Hrvatje zmigali v III. volilnem razredu.

Zagrebaški župan pl. Mošinsky, kot se govori, bo odstopil. Sledil mu bo prof. Kršnjavi.

Županom v Postojini je bil izvoljen G. Gregor Pikel.

K železniškemu predoru v Hrušici je došla včeraj komisija, ki se posvetuje, kako odstraniti razne zapreke pri zgradbi predora.

Iz Kranja se nam poroča: Družinski večer, ki ga je priredilo zadnje nedeljo našo „Izobraževalno in zabavno društvo Kranj“, se je posrežil v vsakem oziru popolnoma. Udležilo se ga je mnogobrojno občinstvo; bilo je zbranih nad 200 oseb, članov z družinami in gostov. Vse je prijetno iznenadila nova dvorana v blesteči elektrčni luči in lični oder, zlasti še zastor, na katerem je naslikal jako spretno gospod Bradaška „Stari Kranj“ iz leta 1644. Prvič je nastopil društveni orkester, živahno aklamiran, kar je v prvi vrsti zasluga gosp. kaplana Hybáška. Pod vodstvom organista g. Mohorja sta zapela moški in mešani zbor več umetnih pesmi — posebno je ugajala „Planinska“ in Hubadove narodne. V poljudnem govoru je podal gosp. dekan Koblar jasno sliko prihoda Slovencev v naše kraje. Za zabavo pa so skrbeli klepar, mizar in pleskar, ki so z ozirom na novi oder v kupletih povedali nam marsikatero šaljivo in resno; najboljša pohvala jim je bilo splošno plaskanje. Skratka: Združeno je bilo koristno in prijetno; dokaz je temu tudi splošno zadovoljstvo in velika vstranost, s katero so sledili zbrani precej obširnemu programu. Vsa pohvala tudi postrežbi in kuhinji gosp. Jegliča. — V nedeljo, 29. t. m., priredi društvo ob pol 5 uri popoldne predavanje v društvenih prostorih.

Službo sta zamenjala poštna oficijala Fr. Doln v Trstu in Teodor Keil v Trčiču.

Imenovanje. Pomorski podčastniki Lev Böhm, Josip Rudolf in Viljem Zupelj so imenovani poštne asistenti.

Premeščen je poštni oficijal Vekoslav Matejčič iz Pazina v Trst.

Poštna vest. Cesar je z odločbo od 8. listopada t. l. podelil milostno č. kr. poštne svētiku g. Arturju Marcocchia pl. Marcini v Trstu na slov in značaj višjega poštne svētika, oprostiti ga pristojbin.

Budimo narodno zavest Kako nujno potrebno je še buditi mej Slovenci narodno zavest, kažejo sledeči podatki: Na Dunaju je zapisalo izmed oseb, rojenih na Slovenskem, 1259 slovenski občevalni jezik, rojenih pa je bilo v popolnoma slovenskih okrajih 6404 in v pretežno sloven. okrajih 3004 (skupaj 9408) pristojnih pa 11.920. Še značilnejšo sliko kaže statistika gledé Gradca. Od 9222 oseb, rojenih v popolnoma slovenskih okrajih, je zapisalo v Gradcu slovenski občevalni jezik samo 632 oseb, in od 3313 oseb, rojenih na Kranjskem, samo 461. V Trstu je bilo v času štetja vse skupaj 10.132 oseb iz Kranjskega, in sicer 8910 iz docela slovenskih krajev, in ostali iz pretežno slovenskih krajev, askoro vsi so vpisani za Italijane, namreč 6153, in le 2972 jih je zapisalo slovenski občevalni jezik. To je tem bolj čudno, ker se je na celem Kranjskem zapisalo manj oseb z italijanskim občevalnim jezikom (v vsem 256) nego v Trstu tistih, ki so prišli s Kranjskega. Dasi torej na Kranjskem ni Italijanov, naj bi vendar bilo prišlo iz Kranjskega v Trst 6153 oseb z italijanskim občevalnim jezikom.

Deželna zavarovalnica za govejo živino. Zakonski načrt, katerega je sklenil gorški deželni zbor in s katerim se ustanavlja deželna zavarovalnica za govejo živino, je dobil najvišje potrjenje. Zategadelj stopi dotična deželna postava kmalu v veljavo. Ker bodo morale tudi že obstoječe

zavarovalnice za govejo živino računati z omenjeno novo postavo, bodo vse take zavarovalnice na Goriškem imele razgovor dne 30. novembra v Gorici v gostilni „pri zlatem križu“.

Nova šola v Tolminu. V Tolminu se otvori a početkom šolskega leta 1904/05 državna pripravljavnica za učiteljska izobraževališča. V ta namen je postavljen v državni proračun za tretji del leta znesek 951 K.

Predor pod Kostanjevico pri Gorici. Predor pod Kostanjevico pri Gorici na bohinjski železniški črti je prevrtan. V soboto zjutraj ob 4. uri zadeli so delavci od obeh strani drugi na druge. Trebalo je torej 3 mesece in 17 dni, da so predrli predor.

Novice od D. M. v Polju. Najdena utopljenka. Truplo dekletke M. Novak, ki je utonila v Vodmatu, so našli v Ljubljani ter je prepeljali v tukajšnjo mrtvašnico. — V Ljubljani skočil. Dne 24. t. m. je skočil v Zalugo v Ljubljano hlapec pri Gradišku, K. Bil je udan žganju. Ko je šel v Ljubljano, je bil baje trezen.

Za makedonske begunce je izdal odbor v Sofiji oklic na vse Slované, kateri prosi pomoči. Oklic pravi: „Peró ne more narisati trpljenja in bede tega potlaččenega naroda. Od 1895 leta do današnjega dne je poklanih 150.000 duš, do 2000 vasi uničenih in spremenjenih v prah in pepel, med katerimi so oplenjena mesta Bitolje, Krušovo, Mehomie in mnoga druga. Okoli 35.000 nesrečnih vdov, večinoma s 3—4 otroci, kateri so lačni, nagi in bosi, se potepa in blodi, kakor plašna zver po gorah in umirajo lakote, ker so jim divje turške druhalj vzele kruh ter vse opustošile in oplenile. Ako se zdaj, v tem skrajnem času, temu nesrečnemu narodu ne priskoči v pomoč, zgine z lica zemlje. Vsa Makedonija in Odrinsko okrožje sta v živem plamenu in s krvjo obilita; kristijanska trupla pokrivajo polja in travnike in nad njimi se skupljajo črni krokarji in orli, namesto grobarjev in duhovnikov, ki bi jih pokopali. Ubožnjence vežejo na debla, a pod njimi pa netijo ogenj in nesrečniki škripljejo z zobmi in njih strašen krik čuti je več milj na daleč. — Bratje! Na to stran meje se je rešilo več nego 100.000 beguncev, ali v kakem stanju so? Nagi, bosi, lačni, ranjeni, bolni, z bolnimi otroci v naročju in vse to so skoro samo žene, katerim so možje poklani. Turške vojašnice so prepolne žen in deklet, okoli njih pa je samo nasilje, zverstvo in neusmiljena strast besnega Turka, katere meče isti na cesto, ko si je nasitil živinsko strast. Strašno je videti 4000 deklet, katere postanejo v kratkem posili-matere ter s krščenim mlekom podojé plod prokletega turškega vraga. Zdravniške pomoči takorekoč ni, pa tudi hrane pomanjkuje. Kužne bolezni mečejo vsak dan nesrečnike v hladni grob. Zato, bratje, pomagajte, pomagajte in zopet pomagajte!! Svobodna Bolgarija ne more sama pomagati, ker je primorana vzdrževati vojsko, s katero čuva mejo pred turškimi napadi. Makedonija je postala klavnica, kakor pred tremi leti Carigrad in Armenija, kjer je bilo poklanih čez 300.000 nesrečnih Armencev. Ravno to misli Turek napraviti tudi v Makedoniji. Germanija gleda na svojo korist, želi, da Turek uniči slovanstvo v Makedoniji, da jo naseli s svojim življem.“ — Darove sprejema „Slavjanski blagotvorniteljni družestvo v Sofiji“ ter se isti objavljajo v bolgarskih listih: „Večerna pošta“, „Dnevnik“ in „Sofijske Vedomosti“.

Iz Olševka. 22. novem. 1903. Naš učitelj Ferjan hoče na vsak način kot bliščeča luč izpod mernika na mizo. Doslej je bil še nekam skromen; pošiljal je plodove svojega truda v „Gorenjca“. Sedaj mu je pa Pirčevo glasilo naenkrat postalo preobširno; zato si je prebral in sicer si je izbral „Narod“, ki naj mu odpre svoje predele, da vanje strese svojo modrost. V tem oziru se mu je precej ustreglo in v eni zadnjih števil se že blišči njegovo ime pod nekim konfuznim dopisom „iz Olševka“. V njem se nam kaže kot dobrega poznavatelja „ligvorjanske morale“. Pa saj se je tudi lahko poučil o njej iz stanovskega evangelija, ki sliči na ime „nemčurska nerodnost“. Nadalje imenitno krtači „klerikalne šenčurjane“, ki po njegovem mnenju niti ne vedo, „kaj in kje je Jaklič“, dasiravno ga občina za občino soglasno proglašá častnim občanom, medtem ko glas o Ferjanu seže k večjemu iz Olševka do velesovškega Sajovca in do „visoškega vodje“. No pa le nikar preslabo ne sodimo! Čeravno ni toliko znan kot politik, je pa zato tem izbornejša učiteljska moč; saj je ravno to njegov poklic in to je tudi nekaj. Kot učitelj si v dopisu želi kar „sto nadzornikov“, ki naj bi občudovali vspehe na njegovi šoli. Presrečni Olševk, ki se lahko ponašá s takim odgojiteljem svoje dece! In ta svetla luč ti celo kmalu zasveti na nadučiteljskem mestu; saj so oče župan rekli, da ne bodo imeli nič zoper te; „visoški vodja“ bo pa tudi brez dvoma njihovega mne-

nja. Ker v dopisu pravite, da Senčurjanom ne razodete imena tega strašnega »visokega vodje«, upamo, da ga nam ne bode to zamolčali; saj smo vendar vsi iz iste vasi. Ali je mar on tista znana metla, ki je v nedeljo na nekem shodu liberalce pometala, v ponedeljek pa že po Kranju Eržena iskala, da bi mu opravičila svoje nedeljsko pometanje? Ali je mar to oni zaupnik katoliško-narodne stranke, ki je na njenem zaupnem shodu prisegel na njen prapor, čez par mesecev pa prestopil v sovražni tabor? Ali je »visoki vodja« tisti značaj, katerega ste Vi z usiljevanjem »Naroda« in »Gorenjca« iz katoliškega narodnjaka z lahkoto prelevili v liberalca? Brez dvoma bo eden izmed teh treh. Če nam še odgovorite, zakaj ste bili zadnjič obsojeni in kake izraze rabite o škofih in drugi duhovščini, potem bomo z Vami zadovoljni. Le to Vas prosimo, da glede slovnice, pravopisa in spisja odgovor pravilno sestavite; drugače utegnemo nanj opozoriti onih »sto nadzornikov«. Ti bi Vas v zadnjem slučaju zaradi svoje nepristranosti brez dvoma kvalificirali ne za »kaum verwendbar«, ampak za »gänzlich un verwendbar«. No, pa zaradi tega vsejedno lahko postanete naš gospod nadučitelj, saj mi smo z malim zadovoljni. Zato pa le mirni bodite!

— Zahteve državnih uslužbencev. V ljudski dvorani dunajske mestne hiše se je vršil splošen shod državnih uslužbencev. Na shod, ki je bil dobro obiskan, so došli tudi odposlanci iz Štajarskega, Koroškega in Moravskega. Soglasno je bila vsprejeta naslednja resolucija, v kateri so označene vse zahteve in želje državnih uslužbencev vseh vrst: 1. Naprava službene pragmatike za vse panoge državne službe; 2. odprava štirih plačilnih razredov in napredovanje po službenih letih; 3. vštete aktivitetnih doklad v pokojnino proti plačevanju v to potrebnih odstotnih donoskov; 4. Znižanje službovanja od 40 na 35, v dotičnih strokah, katerih služba traja 16 ur dnevno, na 30 let (n. pr. v jetnišnicah, kaznilnicah, paznicah, bolnicah i. dr.); 5. zvišanje pokojnine za vdove in sirote ter prispevka za vzgojo; 6. določanje provizijskega in pomožnega dela za eno leto, in 7. določanje pavšala za obleko. — V drugi resoluciji so bile označene želje in zahteve uslužbencev na pošti in pri brzojavu na sledeči način: 1. Za poštne pomožne delavce določanje provizorija za eno leto; 2. za druge kategorije: a) odprava nekih napredovalnih stopenj; b) priznanje starostne doklade k pokojnini; c) znižanje službovanja od 40 na 35 let; d) vračunavanje aktivitetnih doklad k pokojnini in njih zvišanje; e) zvišanje pokojnine za vdove na 600 kron in njeno zvišanje po službenih letih soproga; 3. za paznike pri brzojavu in telefonu: a) dovoljenje mesečnega pavšala 60 K za delo na progi; b) zvišanje delavskih doklad od 2 K 80 h na 4 K; c) dovoljenje dvojne službene oprave; d) zvišanje v Galiciji navadnega pavšala za konja od 480 K na 840 K letno; e) zvišanje pisalnega pavšala od 2 K 80 h na 12 K; 4. za poštne nastavljenice na deželi: a) prevzetje poštne ravnateljstva za nastavljenice in odpustanje poštne nastavljenice; razdeljenje, napredovanje in določanje plač, kakor pri drugih uslužbenih; c) izdaja knjige s pravicami in dolžnostmi; d) starostno preskrbljenost in pokojnine vdov in sirot; e) poštno ravnateljstvo naj plačuje uslužbenca, ki preskrbuje dela na kolo dvoru, ako se jim prigodi kaka nesreča.

Ljubljanske novice.

Ljubljanski občinski svet.

Ljubljana spi.

K včerajšnji občinski seji je prišlo izvanredno veliko občinstva, ki je pričakovalo, da pride v razgovor zadeva nadporočnika Bückhla z županom. Občinski zastop je molčal in občinstvo se je razšlo. Sedaj pa slovensko občinstvo po Ljubljani dalje mirno spi. Da bi v Trstu ali v Gradcu kak nadporočnik vtilkal se v govor županov, ki mora vendar imeti prosto besedo v imenu občinstva, tedaj bi bil ondi vihar, ki bi dotičnega častnika zavrnil v one meje, v katerih mora vsak častnik biti, da ne pride v nasprotje s civilnim prebivalstvom. Župan ni naš političen prijatelj, a kadar nastopa edino kot slovenski župan Ljubljane, tedaj se ne po mišljuje, da tudi mi branimo njegovo stališče. V takih slučajih, kakor je zgoraj opisani, bi vstalo v Gradcu in v Trstu vse meščanstvo in bi odločno protestiralo proti nastopu častnika Bückhla ter najodločnejše zahtevalo, da zapusti Ljubljano. Ljubljana pa spi! Pričakujemo od krogov, ki so najbližji županu, da pričrta akcijo, ki bo gotovi goščdi dala respekt pred Slovenci. Predvsem to zahtevamo od ljubljanskega občinskega sveta!

Dnevni red

včerajšnje seje je bil jako suhoparen. O regulaciji mesta onkraj južne železnice ob cesti na Rožnik se je sklenilo, da se Cesta na Rožnik razširi od 10 na 12 metrov, da se svet mej železnice in ceste regulira v narčrtu določeni smeri in da se pri tobačni tovarni projektirana cesta nekoliko odmakne. — Prošnja mestne policijske straže za po-

višanje vsakoletnega pavšala za obutev je bila odklonjena. Istotako je bila odklonjena prošnja za stalno nagrado šolskim slugam na I. in II. mestni deški ljudski šoli in na slovenski dekliški osemrazrednici. — Nagrado pomožni vrtnarici na II. mestnem otroškem vrtcu, Ani Gorupovi, je občinski svet zvišal na mesečnih 60 kron. — Na knadno se je dovolilo kredita 5000 kron za podaljšanje odnotnih cevi po Miklošičevi cesti, po Dalmatinovih ulicah itd. — Prošnji gospe Uršule Souvan in g. Fr. Munde za večjo uporabo vode je občinski svet odklonil. — Občinski svet je sklenil dati 2000 K za polaganje novih kablov za elektriko po Knašljevih ulicah do novega poslopja »Na rodne tiskarne«.

Dalje je sklenil občinski svet, da bo dovoljeno prevažati prešide iz okuženih okrajev s kolodvora le v vozu, katerega naroči v ta namen magistrat, ki tudi sestavi cenik za tako prevažanje.

Proračun mestnega vodovoda za leto 1904 izkazuje prebitka 34.869 K 86 v. Upraviteljstvo je predlagalo da se kontrola o porabi vode poostri in da se naj upeljejo povsod vodomeri ter da se naroči gospodarjem naj skrbje, da bodo cevi po katerih je napeljana voda v stranišče pravilno položene, da ne bo treba porabiti velike množine vode za to, da cevi ne zamrznejo. Obč. svet je te predloge odobril.

Nenavaden prizor

je gotovo, ako v ljubljanskem obč. svetu kdo pove kaj, ne da bi mu prej zavezal usta klub. To se je včeraj zgodilo. Obč. svetnik Velkavrh je stavil predlog, naj se računa hišnim gospodarjem poraba vode četrtletno, ne pa na mesec. Ta predlog je bil odklonjen, ker je obč. svetnik poročevalec Šubio povdarjal, da bi mestna blagajna pri tem trpela. Občinski svetnik Šubio je dejal, da bi se morali vsi taki predlogi prej naznati klubu, ker »kam pa pridemo«, če se bodo nakrat vrgli pred občinski svet taki predlogi, kakor je bil zadnjič predlog, naj se dá društveni godbi podpora 1200 kron in je dotični predlog občinski svet sprejel. Obč. svetnik dr. Kušar razburjen odgovarja, da s svojim predlogom ni preloputnil obč. sveta, ker predlog je bil v o d s e k u. Ako pa kaj odsek odkloni, ne sledi iz tega, da bi morali po odseku tudi v plenumu obč. sveta imeti z a m a š e n a u s t a.

Proračuna mestne klavnice in vodovoda.

Proračun mestne klavnice za leto 1904 izkazuje prebitka 19.210 kron. Občinski svet je sklenil, da se kredit za napravo železnih mizic, ki še niso napravljene, ohrani, in da se naj naročilo izvrši. Občinski svetnik Kozak je grajal domačo tvrdko, ki je delo prevzela, a je ne izvrši.

Kurjava »Schulvereinske« šole na mestne stroške.

Nekaj takega bi bil včeraj odobril obč. svet, da ni g. svetnik Zuzek pravočasno preprečil. Na realki imajo centralno kurjavo, s katero se torej kurijo tudi prostori »Schulvereinske« šole, ki je nameščena v realki. Včeraj je bil pred obč. svetom predlog za dovolitev letnega prispevka za pomagala pri centralni kurjavi na višji realki in odsek je priporočal ugodno rešitev. Obč. svetnik Zuzek je priporočal, naj se zadeva vrne odseku, ker vendar ne gre, pri spevat tudi za kurjavo »Schulvereinske« šole. Odsek naj se o stvari natančneje pouči. Obč. svetnik Lenčec: »Kranjska branilnica ima dovolj denarja«.

Javni seji je sledila tajna seja.

Bazar v korist »Marijanišću«. Damski odbor »marijaniški« prireja veleznimiv bazar, na katerega že zdaj opozarjamo. Razstavljena bodo krasna ročna dela. Bazar bo trajal od ponedeljka, dne 30. novembra, do sobote. Prostor: Pri Slonui.

Koncertni mojster Hubad nevarno bolan. Poroča se, da je koncertni vodja »Glasbene Matice« g. Matej Hubad v Cirkvenici nevarno bolan. G. deželni šolski nadzornik Hubad se bo podal k bolnemu bratu. Obolenemu g. vodji Hubadu želimo skorajšnjega ozdravljenja!

Poročil se je danes v cerkvi sv. Petra učitelj gosp. Ivan Vozel iz Trebnjega z gospod. Olgo Rom, c. kr. poštarico v Trebnjem.

Nemški realci imajo spet svoje shajališče pri »Kleeblatt« v Florijanskih ulicah, kjer hajlajo in pri pivu in vinu časte svoje nemške bogove. V nedeljo po noči okoli 1. ure so se ti fantiči pijani, kakor muhe, vračali domov. hajlali in se zaletavali v ljudi in jih atakirali. Neki mlečnozobnež je upil nad enim gospodom: »Ich gib dir eine Watschen, dass dich der Teufel holte«. Intervenirati je morala menda celo policija.

Oseparjena izposojevalka koles. Dne 20. t. m. prišel je k Ani Goro, izposojevalki koles v Sodijskih ulicah št. 3, nek mlad človek in jo prosil, naj mu posodi za dve uri bicikel. Gorčeva je posodila kolo neznancu in ta jej je pristojbino takoj plačal in zapisal na listek, da je Karol Schaffelner,

stanujoč na Rimski cesti št. 18. Ker dotičnik že dve uri in tudi drugi dan ni pripehljal kolesa nazaj, šla je Gorčeva na Rimsko cesto v omenjeno hišo povprašat, če stanuje tu neki Schaffelner. V hiši ga ni nihče poznal. Ana Gorčeva še danes ni dobila bicikla nazaj in ga menda tudi ne bode.

Opeharjeni izseljenci. Včeraj pripeljal se je iz Amerike v Ljubljano 212 oseb, katere je spremljal neki agent. Ljudje so trdili, da so že v Ameriki plačali vožnjo do Zagreba in do Reke, pa niso imeli za to nobenih dokazov v roki, pa tudi agent ni imel ničesar. Tukaj bi bili morali na kolodvoru plačati sami vožnjo do Reke in do Zagreba, pa je policija agenta primorala, da je brzo javil po denar svoji družbi v Basel in da je potem vožnjo plačal.

Napačna detektiva. Pred dnevi prišla sta v Lassnikovo gostilno dva trgovska pomočnika in se tu natakarcama izdala za policijskega uradnika in detektiva. Grozila sta natakarcama, da jih lahko aretirata, ker sta ponoči z vojakom okoli hodili in jih izročila sodnji, česar sta se natakarcici bali.

Ogenj. V Baumgartnerjevi hiši na Franca Jožefa cesti je bil predvčerajšnjim nastal ogenj. Kuharica baronice Gossicheve, Ana Walzer, postavila je bila zaboj na smeti, mej katerimi je bilo nekaj gorečega oglja. Na hodniku v hiši. Smeti so se vnele in zaboj je začel goreti. Pogorele so dile na hodniku in ožgala vrata. Ogenj je kuharica sama opazila in pogasila.

Slovensko pevsko društvo »Lipa« je imela svoj izredni občni zbor v nedeljo dne 22. t. m. V odbor so bili sledeči gg. izvoljeni. Predsednikom: Pavel Balog, podpredsednikom: Ivan Bečan, tajnikom: Albert Brüfah, blagajnikom: Karol Kapelj, odborniki: Josip Podbevšek, Štefan Strenya, Radivoj Dežman. Pregledovalca računov: Albin Pavšek, Zvonimir Masle. Pevovodja: g. Pavel Balog.

Sekundant avskultanta Pavlička v zadnjem dvoboju je bil nadporočnik Bückhel. Povsod in vedno Bückhel!

Strah pred stražnikom. Janez Zajc, hlapec pri Juvandču v Šaki, je podil konja z vozom po frančiškanskem mostu in Mestnem trgu, ne da bi poslušal policaja, ki ga je opominjal. Slednjič je stražnik stekel za njim in skočil na voz, a Zajc ga je hotel pahniti na tla. Pri Mayerjevi hiši pa se je konj spodtaknil in padel. In tedaj je bilo mogoče hlapca aretovati. Obsojen je bil na 4 mesece težke ječe.

Preziranje slovenščine. Restavrater Fantini priredi danes vojaški koncert, h kateremu vabi občinstvo s s a m o n e m š k i m i lepaki. Slovenski gostje naj ga pouče o dostojnosti.

Vojak pobegnil. Dne 20. t. m. pobegnil je iz brambovske vojašnice prostak Jakob Kosec iz Vel. Brusnic in se do danes še ni vrnil.

V blaznico. Danes ponoči pripeljali so v blaznico na Studencu finančnega uradnika Ivana Omana in klavniškega hlapca Primoža Teršana.

Splašen konj pobil dečka. Pri kovaču Weissu v Konjušnih ulicah splašil se je danes opoludne hlapcu Franu Kolarju, stanujoč v Kolizejskih ulicah št. 4, konj in mu všel. Mej dirjanjem po Trnovem in Krakovem je podrl v Gradaških ulicah 6 let starega mesarjevega sina Alojzija Andlovica, kateri se je pri padcu na obrazu pobil.

Izmišljen napad. Pred dnevi smo priobčili vest, da je bil hišnik Karol Svetič, stanujoč na sv. Petra nasipu šte. 53, dne 15. t. m. na poti iz Stepanove vasi domov blizu Kodellijevega gradu napaden in oropan. Sedaj pa se je dognalo, da vse to ni res. Svetic je uro, verižico in prstan, o katerih je dejal, da mu jih je napadalec vzel, prodal v Stepanovi vasi, denar pa je zapil. Poškodbe, ki jih je imel, jih je zadobil, ko je padel na tla in se zvrnil v trnje. Svetic je orožnikom sam priznal, da si je napad izmišlil.

Z električne železnice. Ivan Vinc, hlapec pri Mariji Vovk v Stepanovi vasi št. 10 vozil je včeraj zvečer na Poljanski cesti po tiru električne cestne železnice in se ni mogel na dano znamenje izogniti električnemu vozu tako, da je ta zadel v njegov voz. Nesreča se ni nobena zgodila.

2000 kron našel. Poštni sluga Rudolf Trdina je našel danes zjutraj v bližini hotela »Štrukelj« denarnico, v kateri je bilo nad 2000 kron. Denarnico je bila izgubila gospa Dima Tavčarjeva, stanujoča v Predilnih ulicah št. 10.

V Ameriko je včeraj odpotovalo z južnega kolodvora 152 izseljencev — 16 Slovencev in 136 Hrvatov.

Koncert Društvena godba priredi v četrtek, dne 26. t. mes. društveni koncert pri »Lloyd«.

Člani so vstopnine prosti, nečlani plačajo 40 v.

Razne stvari.

Majnovostje od raznih strani

Dve deklici vkradeni. V bližini Tangres sta pred nekaj dnevi brez sledu zginili dve deklici v starosti 11 in 13 let. Bržkone so ju odvedli ciganje. — Trojni

umor. V ruski vasi Ljachovci v okraj Sitomir je vtrlel 18letni zastavonoša Gubarševsky svojo mačeho in njena 2 otroka ter se potem sam naznanil oblasti. — Enajstletni morilec. Kakor se poroča iz Vel. Beeskereka, je 11letni Ervin Pavel svojega tovariša Nikolaja Findlinga iz maščevanja zabodel v srce. Nato je obvestil o tem svojem činu umorjenčeve stariše ter se sam naznanil orožništvu. — Vulkan v St. romboli je pričel bljuvati od 11. do 18. t. m. — Napad z bombami. V Irdingu se je izvršil atentat z bombami na podjetnika Zanardellija. Poleg njegovega sina je ubitih še 6 oseb, ranjenih pa 16. To je maščevanje enega od 500 delavcev, ki so bili v soboto odpušeni. — Nov kardinal. Iz Budimpešte se poroča, da bo v kratkem nadškof Samassa imenovan kardinalom.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 25. novembra. Danes nadaljuje zbornica razpravo o izjavi ministrskega predsednika. Posegel je v debato tudi pl. Körber, ki se je glede koroških zadev postavil popolnoma na nemško-nacionalno stališče ter naravnost izjavil, da bo vlada vzdržala krivico, ki se godi koroškim Slovincem. Dejal je: Vlada je namerala (!) razmere na Koroškem zboljšati, ali pred kakim agitatorjem se ne more umakniti. Koga je tu Körber mislil, ni treba dolgo pomišljati. Körber je nadalje dejal, da na razmerah, katere so navajali češki govorniki, ni vlada kriva ter je vso krivdo naprtil češki obstrukciji. Fresl kriči. Stein kliče: »Molči, tat, ukradel si nekoč žepno uro!«. Fresl je nato poslal Steinu priče. Körberjeva izvajanja so slovanske poslance jako razburila in jih prepričala, da od te vlade ni pričakovati dobrega Slovanom. Kaka je prava resnica na Körberjevi izjavi, da je vlada hotela urediti razmere na Koroškem, se vidi iz dejstva, da so nedavno zopet izšle krivične naredbe proti rabi slovenščine pri koroških sodiščih, katerih naredb Körber ni tajil. Edina pot proti taki vladi je obstrukcija.

Dunaj, 25. novembra. Po dobesednem prečitaniu došlih ulog, kar je trajalo pol ure, je v današnji seji drž. zbora govoril nemški liberalce Gross, ki je povdarjal potrebo enotne armade. Govoril je proti češkim zahtevam in dejal, da je sporazumljenje s Čehi toliko časa nemogoče, dokler vzdržujejo svoje zahteve. Pozival je vlado, naj odločno nastopi proti Čehom in naj s krepko roko napravi »red« v državi. Nato je pričel govoriti Ferjančič.

Dunaj, 25. novembra. V današnji seji državnega zbora je državni poslanec dr. Žitnik vložil na naučnega ministra interpelacijo glede šolskih razmer na Koroškem, kjer učitelji v popolnoma slovenskih krajih niso zmožni slovenskega jezika in so tako ljudske šole postale germanizatorični zavodi. Kot dokaz je posebno navajal šoli v Prevaljah in Lešah. V Prevaljah, kjer je 90 odstotkov slovenskih otrok, učitelji ne znajo slovenski.

Dunaj, 25. nov. Uradni listi priobčujejo sklicanje delegacij na dan 15. dec.

Budimpešta, 25. nov. Iz kraja, kjer se vrši danes dopolnilna državnoborska volitev in kjer kandidira Tisza, se poroča o velikih izgredih. Volitev se vrši pod velikim terorizmom. Dva volivca sta ustreljena, en ubit. Dva skednja gorita.

Budimpešta, 25. nov. Podpredsednikom drž. zbora je bil izvoljen baron Felitzsch. Nato je zbornica izvolila delegacije ter je nadaljevala debato o vojaških novincih.

Gradec, 25. novembra. Poročilo o dinamitnem atentatu v Irdingu se uradoma pojasnjuje tako, da je bilo poslopje podjetja za zgradbo železniškega predora vsled neprevidnosti razrušeno po dinamitni eksploziji.

Praga, 25. novembra. Danes se je pričela obravnava proti bivšim urad-

nikom sv. Vavilavske založne. Deficita so obtoženci napravili 8 milijonov kron.

Inomost, 25. nov. Pri demonstracijah proti profesorju Gubernati so Nemci oddali en strel iz revolverja, ki pa ni zadel profesorja. Laški in nemški dijaki so se stopili. Več dijakov je ranjenih.

Draždane, 25. nov. Vse časopisje se bavi z novim dvornim škandalom. Prijateljica sedanje grofice Montignoso in sestra avstrijske nadvojvodinje Blanke, soproga princa Friderika Schönburg Waldenburg, 28 let stara princezinja Alice je pobegnila s svojim kočijažem Lahom Emilio Matterni. Njena sestra je pred leti pobegnila s slikarjem Folchi. Uradno časopisje skuša zadevo zakriti in trdi, da je princezinja sama zapustila moža, ter se podala na jug.

Padua, 25. nov. Tu so bile velike demonstracije povodom dogodkov v Inomostu.

Berolin, 25. decembra. Cesar Viljem se bo meseca decembra udeleževal že dvornih lovov.

Petrograd, 25. nov. Iz Tokio je prišlo poročilo, da je proti ruskemu brodogradu, ki je na poti v Port Arthur, poslala nasproti japonska vlada japonsko brodograd, da prepreči združitev tega dela ruskega brodograd z onim delom, ki je že v Port Arthurju.

Društva.

(Bratno društvo »Lipa«) na Slapu pri Vipavi bo imelo svoj redni obč. zbor v nedeljo, dne 29. nov. 1903 popoldne, z navadnim vsopredom.

Meteorologično poročilo.

Všina nad morjem 306,2 m, srednji sračni tlak 736,0 mm

	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi.	Nebo	Padačina v 24 urah mm.
24	9. zveč.	742,4	8,2	sr. jzahn.	del. obl.	
25	7. zjut.	738,5	4,5	sr. ssvzh.	obl.	0,0
	2. popol.	735,0	7,2			
Srednja včerajšnja temperatura 6,3° normale 1,7°						

Rogaški Styria-vrelec je zdravilna voda

zoper uljesa v želodcu in krče, zoper Brightovo vnetje obisti, katere v sapniku, priporočeno! v želodcu in črevah

Izvrstni kislinasto diateso, 1467
zdravilni sladkorno usc. bolezni.
uspehi! teles. zaprtje, bolezni v jetrih

Medicinalni konjak 50-5

1393

garantirano pristni vinski destilat pod stalno kemično kontrolo.

Destilerija **Camis & Stock** Trst-Barkovlje.

1/1 steklenice K 5—
1/2 „ „ 2 60.

Dobiva se v vseh bolj-
ših trgovinah.

Najboljše čistilno sredstvo

je svetovno znani **Globus čistilni izvleček** za vse kovine, kakor zlato, srebro, medenino, baker, kuhinsko opravo itd. — **Vseobšna čistilna pasta** za zrcala in okna. Dobiva se pri tvrdki **BRATA EBERL** v Ljubljani, Františkanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. b24 6 12-3

Zitne cene			
dné 25. novembra 1903. (Termin.)			
Na budimpeštanski borzi:			
Pšenica za april	K 7 69	7 70	
Rž za april	6 67	6 68	
Oves za april	5 49	5 50	
Koruza za maj 1904	5 19	5 20	
(Efektiv.)			
Dunajski trg.			
Pšenica bakaška	K 7 80	do 8 35	
Rž južne železnice	7 95	8 35	
Rž	6 75	6 90	
Ječmen	6 50	7 60	
ob Tisi	6 10	7 20	
Koruza ogrska stara	6 35	6 55	
nova	5 35	5 60	
Cinkvanti stari	—	—	
novi	6 65	7 —	
Oves srednji	5 70	5 95	
Fizol	7 50	13 25	

1545 1-1

Prežalostnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naša predobra mati, gospa **Franciška Flis**, nadučiteljica vdova in posestnica v Laškem trgu danes, previdena s svetotajstvi za umirajoče, po kratki bolezni v svojem 87. letu mirno v Gospodu zasopala.

Pogreb bo de v četrtek, 26. t. m, popoldne ob 4. uri.

Sv. maše zadušnice brale se bodo v petek v nadžupni cerkvi sv. Martina.

Laški trg, dne 24. nov. 1903.

Žalujoči ostali.

Ravno je izšel

Stenski koledar

za leto **1904**

Cena 40 vinarjev, po pošti 50 vinarjev.

Prodaja ga založnik **Jernej Bahovec**, trgovina papirja, v Ljubljani Sv. Petra cesta št. 2.

1546 3-1

V svarilo!

Usojam se sl. občinstvu uljudno naznaniti, da razun mene nima nihče drugi pravice izdelovati

cementnih vodnjakov s stopnjicami nizdol.

Izdelovanje omenjenih vodnjakov ali rovokopov je moja lastna iznajdba, zavarovana po c. kr. patentu, št. 3028.

Toliko v svarilo sl. p. n. občinstvu, da se obvaruje lastne škode!

Sp. Šiška, dné 25. nov. 1903. 1544 3-1

Z odličnim spoštovanjem

Filip Ropas,
lastnik c. kr. patenta za izdelovanje rovokopov in vodnjakov.

Ciril-Methodove biškote

zahtevajte slovenski rodoljubi v vsaki prodajalni in pekarni. Ti piškoti so najboljše.

Narčila sprejema družbin založnik **S. H. Škerl, Sv. Ivan pri Trstu.**

Stanovanje

z dvema ali tremi sobami išče neko slovensko društvo v Ljubljani.

Kdor ima primerne prostore, ki bi bili dovolj obširni za tak namen, naj se oglasi v našem uredništvu. Želati je, da so prostori v pritličju ali vsaj v prvem nadstropju in bolj v središču mesta. 1547 4-1

Iščem dobro izurjenega strugarskega pomočnika oziroma strugarja.

Plača po dogovoru. Služba stalna in takoj.

Fran Švigelj 1495 4
tovarna stolov na Bregu pri Borovnici.

Lavrencij Vittor, ribar, p. Salvore, Istra, pošilja po 1534 3-2 poštne povzetju

sveže morske ribe najboljših vrst, kilo I. vrste K 2.40, II. K 1.40, III. K 1.—

Posestvo je naprodaj

v lepem kraju ob novi državni železnici v Rožni dolini na Korškem.

Posestvo obstoji iz njiv, travnikov in gozda; v hiši je stara kréma, prodajalnice ter prodaja tobaka. Ista je pripravna tudi za kako drugo kupčijo.

Cena posestvu je 10.600 kron. Plača po dogovoru

Naslov posestnika pové iz prijaznosti upravnistvo »Slovenca«. 1522 3

Katoliška Tiskarna priporoča raznovrstne vizitnice po nizki ceni.

V najem se da takoj **mlin s 6. tečaji, žaga** in k temu spadajoče gospodarske poslopje

1525 3-2

pod ugodnimi pogoji za dobo šestih let. Pri mlinu je tudi 13 mernikov posejanja, prosta raba stelje in drv za kurjavo. Najemnik se lahko peča z lesno trgovino. Več o tem se izve pisмено ali ustmeno pri **Alešu Jenko**, posesniku na Zg. Berniku. Pošta Cerklje pri Kranju.

Na najvišje povelje Njeg. e. in kr. apost. Veličanstva.

XXIII. c. kr. državna loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene.

Ta denarna loterija edina v Avstriji zakonito dopuščena, vsebuje **19.382 dobičkov v gotovini** v skupnem znesku 512 880 kron 1446 (10-5)

Glavni dobiček znaša 200.000 kron v gotovini.

Žrebanje se vrši nepreklicno dne 17. decembra 1903. — Ena srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Dunaju, III., Vordere Zollamtstrasse 7, v loter. kolekturah, tobakarnah, davčnih, poštah, brzojavnih in železn. uradih, v menjalnicah itd.; igralni načrt za kupce brezplačno. — Srečke se pošiljajo poštne prosto.

Od e. kr. loterijskega ravnateljstva. (Oddelek za drž. loterije.)

Zadnji teden

subskripcije do 1. decembra na delnice za zgradbo hotela „UNION“ v Ljubljani.

Pristopne izjave dobé se v pisarni družbe „UNION“, Kongresni trg št. 19 v Ljubljani in se pošljejo tudi na zahtevo po pošti.

Naročajte **izborna ljubljansko delniško pivo** iz pivovarne v Žalcu in Laškem trgu.

Naročila sprejema centralna pisarna v Ljubljani, Sodne ulice 4.

Angeljnovno milo
Marzeljsko (belo) milo

z znamko

449 104-71

S

sta najbolj koristni
štedilni mili

za hišno rabo.

Dobivate jih po specerijskih štacunah!

Pavel Seemann

izdelovatelj mila
in čebelno-voščenih sveč
v Ljubljani.

GRIČAR & MEJAČ, Ljubljana, Prešernove ulice št. 9,

priporočata svojo bogato zalogo **zgotovljenih oblek** za gospode, dečke in otroke, kakor tudi najnovejših predmetov v konfekciji za dame.

Solidne cene, točna postrežba.

1532 12-2

Božič!

Najprimernejše darilo za gospodinjstvo je
slovito znani 1843 9-1

Pfaff-ov šivalni stroj,

ki ustreza vsem zahtevam in je zelo prikladen za
umetno vezenje.

Zaloga pri **F. Tschinklu, Sodnijske ulice 4**

Cerkvenik

išče službe pri kaki večji župniji.

Naslov pove upravnistvo „Slovenca“. 1513 3-3

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

571 57

F. HITI,

Pred škofijo šte. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Naznanilo.

Ujjudno si usojam naznanjati p. n. občinstvu, da s m. d. e.
25. novembra t. l. v Ribnici (v društveni hiši hra-
nilnice in posojilnice) št. 3 in 4

otvoril

trgovino mešanega blaga.

Vsled jako ugodnega nakupa mi je mogoče p. n. občinstvu
plede kakovosti in cene svojega blaga po možnosti ustredi.

Za mnogobrojni obisk svoje trgovine proseč, vam zagotavljam
točno in vestno postrežbo ter beležim

z vsem spoštovanjem

1500 3-1

Vendelin I. J. Starè.

Nikdo naj ne zamede si ogledati to novo trgovino.

Obče znana stara in solidna trdnja.

Vsakemu na razpolago, si ogledati.

Popravila sprejemajo se v obeh trgovinah.

Naznanilo.

Otvoritev velike na novo urejene trgovine ur, zlate-
nine, srebrnine, šivalnih strojev, bicikelnov itd.

Franc Čuden

urur in trgovec zlatenine in srebrnine v Ljubljani
Prešernove ulice nasproti frančiškanskega samostana, filijalka v prejšnji
trgovini na Glavnem trgu.

Vsled nasveta ravnateljstva delniške družbe združenih tovarn ur „Union“
v Bazelu in Genovi v Švici, prisiljen sem bil kot član iste družbe preskrbeti
si večji lokal, da zamorem njihove izdelke slavnemu občinstvu v obilnem
razporostreti, ker umevno je tem večja izbira tem lažja in cenejša postrežba.

Zatorej prizadjal sem si mnogo, da sem mojo novo trgovino, okrasil s
toliko bogato zalogo kakoršne še ni bilo videti v tej stroki do danes.

Posebno opozarjam slehernega na okusno izberko še nad 150 komadov
obešenih stenskih pendel ur v najmodernejših, lepo rezanih omaricah z raz-
ličnim bitjem k vsaki hišni opravi prikladne.

Prilicno omenim tudi, da se mi je posrečilo nakupiti jako ugodno večje
partije brilantov, diamantov in drugih dragocenih kamnov, vdelenih v vsa-
kovrstnih oblikah, jako veliko zlatenine, srebrnine, ur in drugo tako, da se
lahko z vsakim glede zaloge meriti zamorem.

Za obilen poset in obisk se priporoča gornji.

1292 15

Ceniki brezplačni in poštnine prosti.

**Nove zboljšane
gramofone**

z glas vno-, ročno- in varstveno
omaričo, zelo priljubljeno med
duhovščino, po družtvih in med
zasebniki.

Gramofon
avtomate

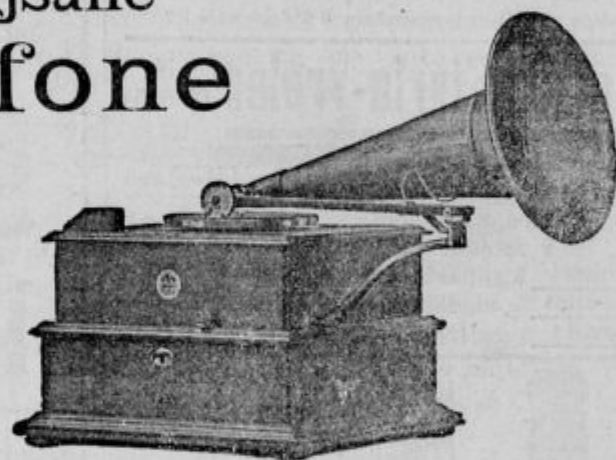
za gostilne zelo pridobitne
prodajam tudi na obroke.

Imam veliko zalogo, najnovejše plošče, katere zamenjujem za stare.

Vnanja naročila se rešujejo z obratno pošto.

1079 50-28

Rudolf Weber, urar
v Ljubljani, stari trg 16.

Najboljša in najsigurnejša

prilika za štedenje!

Preje: Gradišče št. 1,

LJUDSKA POSOJILNICA

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od
8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih
obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako, da sprejme
vložnik od vsacih vloženih 100 K čistih
4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 31. decembra 1902: 9,501.351 K 52 h. Denarni promet v l. 1902: 32,596.882 K 65 h.
HRANILNE KNJIŽICE se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. — Za nalaganje po pošti so poštno-
hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 1. januarja 1903.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Josip Šiška, knezoškofjski kancelar,
podpredsednik.

Odborniki:

Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano. — **Josip Jaro,** veleposestnik v Medvodah. — **Dr. Andrej**
Karlin, stolni kanonik v Ljubljani. — **Karol Kauschegg,** veleposestnik v Ljubljani. — **Matija Kolar,** župnik pri D. M. v Polju. —
Ivan Kregar, svet. trg. in obrt. zbornice v Ljubljani. — **Frančišek Leskovic,** zasebnik in blagajnik „Ljud. pos.“ — **Karol Pollak,**
tovarnar in posest. v Ljubljani. — **Gregor Šibar,** župnik na Rudniku. — **Dr. Aleš Ušeničnik,** profesor bogoslovja v Ljubljani.